

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden September 30 - dik napján, 1817-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Párisnak északi lineájánkívül a *Va-
lerien* nevű hegyen találtak egy nevezetes Calvaria. Az ezen lévő keresztnek in-
nepét kilentz napokig tartó processiókkal,
és egyéb ájtatosságokkal tartották ezen
napokban a' Párisi hívek. Néhány Püspö-
kök pontifikáltak. Párisnak néhány Ple-
bániáji processióval kimentek oda. A' Mis-
sionariusok prédikáltak. Egyéb helyeken
is több féle buzgólkodások tétettek. Pá-
risnak déli része fölül Aulnayban egy
buzgó aszszonyság hasonló Calvaria-he-
gyet készítettvén-fel minden ahoz kívánta-
ló ájtatossági intézetekkel, egy 12 lábnyom
magasságú keresztet is állítottatott-fel rá.
A' halottakért való inneptartások minde-
nütt folynak. Párisnak *Vaugirard* ne-
vű utzájában a' Carmelita Atyák' templo-
mában September 2-dikán lelkekért va-
ló mise és predikáziók tartattak azokért
a' Püspökökért 's egyéb Papokért, a' kik
1792-ben Septembernek ugyan azon nap-
ján megölettetek. Hasonló ájtatosságok
tartattak Sept. 9-dikén *Versaillesban* a'
Lajos templomában, azon *Orleani* 44
foglyokért, a' kik ott meggyilkoltattak.

A' Frantzia Ministeriumban változá-
sok történtek: Hertzeg Feltre (Clar-
ke) helyébe Marschal *Gouvion St. Cyr*
Hadüministerré, 's Gróf *Mole* Tengeri
Ministerré, nevezettek.

Az *Antwerpiai* újság szerint két
Frantzia regaták 's néhány egyéb kised
hadü hajók, a' Rocheforti kikötőhelyből

Kadiks felé vették evezéseket, hogy a'
Spanyol Királynak az ő plántatartományai
ellen való hadakozásában szolgálatjára le-
gyenek.

Nagy Britannia.

A' Spanyolország és Amerika között
folyó rettenetes hadakozásra nézve figyel-
metes megoldvasást érdemel a' Ministe-
ri Kurirnak itt következő Nyilatkozatá-
sa: —

„Azon megjegyzések, mellyeket mi
az insurgensek' prédáló hajóikrol tettünk
(lásd a' 25-dik számú M. Kurir' 200-dik
lapján), mint eszünkbe vesszük, hibás
vélekedésre adtak alkalmatosságot. Mi
ott csak a' prédáló hajóikrol, és nem az
insurgensekröl beszéllettünk. Azokat az
indító okokat, mellyek az Anglus Or-
száglószéket az ő Déli Amériakai insurgen-
sek eránt való *Neutrálitássának Sys-
temájában* veszérlük, nem tehetik in-
gadozókká azoknak a' ragadozóknak tör-
vénytelen tselekedeteik, kik a' ma-
gok ragadozássoknak palástolására a' Span-
yol insurgens tartományoknak zász-
lóikat függesztik-ki. Ezekkel az emberek-
kel azon sarkalatos principiumok szerént
kell nekünk bánnunk, mellyek a' nemze-
tek' törvényei által közönségesen meg-
mertettek. Ez a' kifejezés: *neutrálitás*,
szoros értelemben ugyan nem al-
kalmaztatható az ilyen nemü szabadpré-
dálókra: ámbár olykorolykor az ilyen ra-
gadozók ellen is kedvezést mutathat. Bal-
gatva, ez vagy ama' nemzet mind addig,
míg az ő zászlai eránt ezek tisztelettel vi-

seltetnek, a' melly kedvezés' betse-
 éppen annyit ér, mint egy neutráli-
 tás. Anglia ilyen neutralitásnak tartásá-
 ra határozta ugyan magát ezen insurgen-
 sekre nézve: de a' melly mellett ő soha
 meg nem fogja szenvedni azt, hogy hol-
 mi alávaló ragadozók, ellene oly dolgot
 kövessenek-el, a' mit ő a' maga tengeri po-
 litikájának magas poltzán, egygyik Euró-
 pai Hatalmasságtól is el nem tűrne.
 Ha valamelyik oly hadakozó Hatalmasság-
 nak, a' kivel mi békekességben élünk, pré-
 dáló hajóji a' mi zászlókat megbántják,
 ezen esetben tudjuk kitől kérjünk elégté-
 telt, vagy pedig ha az elégtétel megta-
 gadtatik tőlünk, tudunk mi erő által
 elégtételt venni magunknak. De a' Déli
 Amerikai prédáló hajókra nézve nem il-
 len nyilvánosság a' dolog. Mi valamelly
Politikai fictionnak (képzelésnek) mód-
 ja szerént, úgy mutatjuk, hogy nem tu-
 dunk semmit a' Veneczuelai és Buenos-
 Ayresi Országlószékekről. Már pedig, ha
 az ezeknek nevekben ellenünk tétetelt ra-
 gadozásnak helybe-nem-hagyását, ugyan
 ezen Országlószékektől kívánnók, ez azt
 jelentené, hogy ezeket megismerjük. A'
 ki elégtételt kér, felteszi annak a' Hatal-
 masságnak lételetét, a' ki néki eleget te-
 het. Egészszen igaz lehet az, a' mit a'
Morning Chronicle erőssít, hogy ezen
 két Országlószékek legkeményebb eszkö-
 zöket vettek elő, hogy az Anglus hajókat
 minden efféle megtámadtatás ellen bátor-
 sággossá tehessék: hanem mi nem nagyon
 köszönnyük nékik ezen betsületet. An-
 glia maga magának az oltalmazója a'
 tengereken, 's a' maga bálorságát fenn
 fogja tartani, mint önnön jussát, és nem
 fogja azt senkitől, mint valamelly kedve-
 zést úgy fogadni. Ezen okon ellene mon-
 dunk mi a' mi *Times* nevű Ujságunk' ír-
 ójának is, kik azt kívánnák, hogy Ország-
 lószékünk, minekelötte a' maga megbán-
 tatásáért bosszút állana, elébb azon Dé-
 li Amerikai Juntákhoz járúljon, mel-

lyek tsak magoktól állottak-fel, 's ezektől
 tudakozza-meg, hogy ők adtak-é hatal-
 mat ezen prédáló hajóknak arra, hogy
 minket megbántsanak, a' melly ha így
 lenne, akkor ezektől kérjenek teljes elég-
 tételt. Ily módon mi éppen úgy alkudoz-
 nánk az insurgens tartományoknak Or-
 száglószékeikkel mint oly Hatalmasságok-
 kal, kiknek igaz jusaik már megismer-
 tettek, 's mint a' kiknek oltalmazását ma-
 gunkra vennők. Az ilyen tselekedetek el-
 len nekünk általában protestálnunk kell.
 Egyéberánt mi is megegygyezünk a' *Times*'
 íróival abban: hogy az egyáltalában
 nem igaz, hogy a' Spanyol insurgensek en-
 gedelmet adtak volna a' prédáló hajóknak
 arra, hogy az Anglus kereskedő hajókat
 bántsák, mint a' kik magok is jól tudják
 azt, hogy Anglia őket tsak egy lehellé-
 se által megtarthatja, vagy semmivé te-
 heti. — Ez egy oly fontos ok, a' mel-
 lyért mi jó szívvel elhiszszük azt, a' mit
 a' *Times*nek íróji erőssítének; mert na-
 gyon reá illik Angliára az, hogy magát
 bálorságnak tartsa, azért, hogy ilet
 nem merik megbántani. De azonban ép-
 pen így nem illene hozzá az, hogy azok-
 nál, kiket egy lehellése által semmivé te-
 het, félelmesen kérdést tétessen affelől,
 hogy akarnak-é az ő zászlói eránt tiszte-
 lettel viseltetni vagy nem? Nekünk az a'
 kötelességünk, hogy méltóságunkat a'
 tengereken fenn tartsuk. Az Insurgens pré-
 dáló hajók, mellyek most az *Allanti-
 cumtengeren* le-'s-fel eveznek, akár az
 Egyesült Státusoknak, akár Veneczue-
 lának, akár Buenos-Ayresnek kikötőhel-
 lyeiben öltöztek fegyverbe, tsak ezen fel-
 tétel alatt várhatják, hogy mi kedvezéssel
 viseltetünk erántok, ha zászlóinknak min-
 den féle megbántását elkerülik. Ha ezen
 feltételtől eltávoznak, nem kell nekünk
 azt várni, hogy ez vagy amaz Admirális
 törvényszék kinyomozza, hogy melyik re-
 bellis Országlószéktől kapták a' magok'
 prédálásrameghatalmazé leveleiket, vagy

pedig, hogy mitsoda utasítás van eleikbe adattatva. Tsak ezektől a' Szabadprédalóktól legyen megfiztítva a' tenger, azután veszekedhetnek Spanyolország's az ő plántatartományai a' szárazon egymással a' meddig tettik, a' nélkül, hogy mi a' mi eddig folytatott neutrálitási politikánk mellől elálljunk. "

B r a s i l i a .

A' közönséges levelekben ilyen útopzási levele jött ki a' *Rio-Janeiróban* lévő Orosz Császári Udvari és Követségi Tanácsosnak Langsdorff urnak: —

„*Rio-Janeiró*ból Jun. 30-dikán 1817. Én a' múlt esztendőben December' hónapban ezen igen nevezetes országnak belső részeire vévén tsak rövid ideig tartandó útozásomat, kivéltképpen való figyelmettséget fordítottam ennek Minas-Geraes nevű tartományára, a' hol az ügy nevezett arany erek találtatnak; az *ügynevezett* arany erek mondám, mert ott még tsak egy arany bánya sem találtatik; hanem az egész tartomány mint egy behintezve van nagyobb's kissebbszerű arany porral. Találtam némely kőded kerületekre; a' hol némely ember egyedül, három millió *Crusad* aranyot mosott ki 20 esztendőknék lefolyta alatt (Egy *Crusad* akkora forma nagyságú arany Portugalliában, mint nálunk egy simpla arany). Ez a' tartomány azonközben még is mind azok között legszegényebb, mellyeket én valaha láttam. Aranyot mos itt minden ember; a' földet, pedig a' melly oly termékeny, hogy a' világon se' találtatna termékenyebb, senki nem miveli. Az emberek gyakran kopálnak az arany mellett. Minden élőségnek nemét meszsziőről hordják az arannyal bővölködő falukra vagy helységekbe. Ha olykor olykor 8 napokig meg nem érkezik az élőség, fenéki kiüresül az éléskamara. Egy ember könnyen szerez mozsás által egy óra alatt egy vagy két (Ré-nusi) forintot érő aranyot; s' mihelyest

ennyire szert tett, úgymint a' mellyek két napra való eleséget vehet, azután mig ebbe tart, ölöböt nem dolgozik. A' gyemantos kerületekig vagy vidékekig nem érkeztem menni, mert nem maradhattam ki oly sokáig. Minthogy itt semmi tulajdonképpen való értz-erek nem találtatnak, értzek' dolgában a' gyűjteményem se' lehet nagy; az ily útozásokben tsak arra tethet szert az ember, a' mitszemivel láthat. Az aranyon kívül vas' dolgában is nagyobb hőség van itt, mint valahol a' világon. De vas-erek még szintenek; hanem sok helyeken találtatnak egész *massiv* Vas-hegyek, a' mellyek minden elegyedés nélkül való tsupa olyan vas-kövekből állanak, hogy 100 fontból 80 sőt 90 font tisztá vas kikerül. Ezeknek a' nagy vas-halmaknak szemlélése méltán bámulásra indit mindeneket, a' kik ezeket látják. A' tartománynak nélfány legnagyobb hegyéj ily nagy vas-massák. Három hónapokig tartott útozásom alatt legnagyobb bámulója voltam a' tartomány gyönyörűséges plántáinak; rendkívül szépek a' Melostomák, Rubiaceák, és Malvaceák. Plántákbeli betsesebb gyűjteményemet nagyobbadon azok a' havasi növények teszik, mellyeket a' tengerek színénél legalább is 7000 lábnyammal magasabb *Carassa'* és *Piedade'* nevű hegyeken találtam. Állatok országabéli megjegyzéseim, s' gyűjteményeim kevésre teltek. Én az itt lévő nyári idő választottam vala ezen útozásra; de úgy itélek, hogy a' tavaszi idő többféle tárgyakkal szolgált volna figyelmettségemnek.

Északi Amerikas.

Innét most két megjegyzésreméltó újsággal szolgálnak a' közönséges levelek. Az egygyik *Mác-Gregort* illeti *Anelia* szigetén. Ennek abban áll a' foglalatja, hogy ötöt ott a' Király' részén lévő meg támodták, a' verekedés három óráig tartott, s' mint a' tudósító mondja, *Mác-Gregornak* kellett lenni a' győzedelmes-

nek, minthogy a' teataután minden erősegeken az ő zászlói látszottak kifüggesztetve lenni. — Ezt a' hírt Dugrand, a' *Commodore Decatur* nevű Brigg' Kapitánya vitte Ney-Yorkba Aug. 9-dikén: de a' ki az *Améliai* tsatát tsak a' tenger-ről nézte.

A' másik újság a' Texas tartományabéli insurgenseket illeti, melynek az a' foglalata, hogy az említett insurgensek a' *Rio-Grande*' torkához kiszállván, *St. Antonio* várából ellenek a' Királyi sereg kijött, de a' városiak azalatt rebeláltak, és az addig volt előljárókat fogságra tették, 's a' többi. — Azonban ez a' hír is gyenge fundamentomon építették. *Louisianából* indúlt Jul. 6-dikán, tsak egy szökevény katonának beszédje után, ki a' Királyi seregtől jött oda által.

Belgium

Amsterdamból így irtak Aug. 23-dikán: — „Ma közel 100 hajók kötöttek ki ide többire mind gabonával, a' melly történetet itt még eddig soha nem szemléltek. A' néhány napok alatt itt megjelent gabonás hajóknak számát átaljában 150-re lehet tenni. Minden gabonás házaink úgy tele vannak, hogy nagy résztint a' hajókon kell tartani.“ — Hogy azonközben az öltóság ezen sok gabona mellett is még nem nagy lehet Belgiumban, mutatja a' következő zikkely: —

„September' 15-ikán reggel *Antwerpen*nak utzáin oly czédulák találtattak az utzák' falaira kiraggatva, mellyekben azal a' sorsal fenyegetik, az eleségnek drágaságáért, a' polgármestert, a' mire egykor a' szerentsétlen Deltjens jutott

volt, a' ki felől az a' gyanú uralkodván, hogy ő volna a' gabona' megdrágulásának oka, a' dühösködő nép által lábainál fogva egy szekér után köttetett, 's az utzákon ekképpen le 's fel vontzoltatott.

* * *

Bataviából így irtak Febr. 30-dikán: —

„Az *Idieng* nevű hegy, melly a' fő várostól 24 órányi távolságra esik, a' múlt Januárius közepétől fogva oly nagyon hozzá fogott a' tűznek okadásához, hogy az egész környéket megrettentette. A' tőtsérjéből (torkából) magas tűz-oszlopok, füst, és mindenféle égő matéria telegözvéen kifelől, nem soká elborították az egész környéket 's a' szép riskásás földeket a' hamu, föld, és hűdös kő. A' levegőben, mint valamelly vastag felhő, úgy lehegett a' hűdös köves és hamvas gőz, melynek vastagsága miatt néhány napok tsaknem éjzakává váltak, 's az emberek alig tehették s' lélekzést. A' majorság 's a' vizekben a' halak majd mind kihaltak miatta. A' fák és kőmasszák oly nagy rettegéssel ropogással rohantak lefelé a' hegyről, hogy a' mit elől találtak, mindent semmivé tettek; az emberek futottak a' merre lehetett. A' víz némelly helyeken 14 lábnyira feljebb nevedett közönséges nagyságánál, a' hidakat elszaggatta, az utakat elrontotta; a' *Capani* vidéken egy hegy leroskadván, 8 lelkekből álló háznépet oda temetett. Egy folyó viz egészszen kiszárodott. Elő se' lehet mind számlálni a' szerentsétlenségeket, oly sok félék.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Sept. 26-ik napján 508 — 27-dikén 507½ — 29-dikén 505½ — forintot.
Arany. Sept. 26-dikán; — Császári: 14 fl. 53 kr. —

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Buda September 25-dikén. — A mint megváltak téve a' rendelések, ahoz képest Szombaton e' folyó Hónap' 20-dikán délyesti 4 óra után elis takarítottak a' Megboldogúlt *Hermine* Fő Herceg-asszonynak meghidegült tetemei olyan temetési szomorú pompával, a' milyen az Idvezültnek méltóságához legillendőbb volt. A' halottkísérő sereg, mint már előljáróba említettük, állott a' Palatinus ö Cs. Kir. Fő Hercegségének Udvarából öszveségesen, melly is úgy oszlott meg, hogy a' felsőbb rangú Férfi Személyek a' Gyászoktsinak előtte, az Asszony nemen lévőök pedig annak utánna mentek kotsikon; az Udvari Tisztek, és Inások két felől környékezték azt. Eppen a' Gyászoktsi előtt 6 lovas kotsin ment ö Exc.ja a' Fő-Udvar-mester; és ugyan ezen kotsin vitettek az Idvezültnek szívét 's belső részeit magokban foglaló két Edények. A' Gyászoktsit, mellyen a' holttestet bezáró tseresnyeszín pirosságú bársonnyal fedett Koporsó vitetett volt, fellyül egy fátýollal behorított Korona diszesítette; hat fekete lovak vonták azt. A' kísérősereg Buda's Pest minden harangjaiknak zúgása között ment a' Királyi Várból az új kapun ki, és a' Duna hidján által Pestre. Itt a' nagy Hídútszán, továbbá pedig az Országút nevű utszán végig menvén a' Ketskeméti kapu előtt a' Reformatusok Templománál állapodott meg. Budán az egész uton a' Duna hidjáig a' polgári Katonaság, — Pesten pedig a' várbeli katonaságon kívül a' fegyveres polgárok formáltak két felől falat, a' Pesti Város Kapitánysága előre intézeteket tétvén, hogy a' kísérő seregnak egész Pesti útja a' leg jobb kerba helyeztetődve legyen. Azt lehet mondani, hogy alig maradt valaki oda haza, ha tsak meggyöz-

hetetlen akadály nem volt; mind a' két Város' lakosainak része részt kívánt venni a' gyászos tisztességtételben, és ezt nem tsaka' mindeneknek ortzáikon olvasható szomorkodás, hanem az is kijelentette, hogy mint valamely nagy innepen, úgy volt minden öltözködve. 5 óra volt mikor a' kísérősereg a' fenn tiszteelt helyen meg érkezett. Rakva volt már ekkor a' Templom minden renden lévő Fő Méltóságokkal, Uraságokkal, és annak a' Valási Felekezetnek tiszteletre méltó Előljáróival, mellyet az Idvezült Fő Herceg-asszony követett. Ez a' Templom ugyan még most épül; mindazonáltal oly diszesen el volt még is ezen gyászos alkalmatosságra készítve, a' mint tsak lehetett. Falai bevonattak fekete posztókkal, és azon helyen, a' hol van a' Kriptába való lejárás, egy sátor volt felütve, melly alatt egy alkotmány volt felemelve, mellyre a' koporsó helyeztetett. Ez előtt a' Reformatusoknak Német Predikátora Fő Tisztelendő *Cleynmann* Ur olly ékes Halotti Predikáziót tartott, a' minémüt egy közönségesen betsült Oratori talentomú, és megilletődött szívü személytől várni lehetett az alkalmatossághoz képest. A' milyen érzékeny szívből eredett, és hathatós ékesen szóllással elmondott ez a' Beszéd: szinte olly buzgósággal halgatta, és melly szomorusággal követte azt a' Gyülekezet. Ezt követte a' Szomorúének, mellynek végződésével a' Fő Udvar-Mester Gróf *Bekers* úr ö Exc.ja a' koporsót felnyittatván még egyszer, és utóljára megmutatta a' holttestet. Ez után mind a' koporsó, mind a' két említett edények az Udvari Inások által póltzokról leemeltettek, és az egész Udvari Tisztségtől kísértetve levitettek a' Kriptába, mellynek vasajtáját kettős lakatok zárják. Nyúgodjanak tsendesesen hideg tetemei!

Az Idvezült Fő Hercegasszony, közönségesen tisztelt Virtusainak tartozunk azzal, hogy életének környülállásairól e rövid rajzolatot ide iktassuk. Született a' megholdogúlt 1797-ben Dec. 2-dikán, és így a' reánk jövő Decemberben lett volna még csak 20 esztendő. Édes Atya: *Victor Károly Friderik, Anhalt-Bernburg-Schaumburgi* Fejedelem már 1815-dik esztendőben által ment az örökkévalóságra. Aug. 6-dikától fogva életének 41-dik esztendejében lévő. Édes Anyja *Amalia Charlotta, Nassau-Weilburgi* Fejedelem Asszony. Testvérei a' megholdogúltinak: *Adelheid*; született 1800-ban, és nem régibe lépett házassági életre az Oldenburgi Örökös Nagy Herceggel; továbbá *Emma*, született 1802-ben, és *Ida*, született 1804-ben. Ezen két Herceg Kisasszonyok most Fejedelmi Edes Annokkal egyetemben Budán vannak. Férjhez a' Megholdogúlt Cs. Kir. Fő Hercegasszony *Hermine*, Országunk Palatinusa *József* Cs. Kir. Fő Hercegségéhez 1815-ben Aug. 30-dikán ment; Octobernek 6-dikán jött az új Házaspár Magyar Orzágnak Fő Városába, és a' legörvendetesebb érzésekkel fogadtatott. Csak kevés ideig boldogíthatta az Idvezültt mind igen kedves férjét a' házassági életnek örömeivel, mind Hazánkat kelemetes virtusaival, mind pedig az emberiséget; áldott; jólelkűségével, éppen abban a' pontban ragadtatván el véletlen előlünk, midőn éppen már készültünk óhajtván várt reményünk beteljesedésén való örömiünknek kijelentéséhez. Azok a' forró sóhajtasok; melyek ezereknek szívekből az ő életének sok esztendőkre való nyulásáért repültek fel az Égre, mennyenek által már most az ő hátra hagyott kisdedeire.

A' Palatinus ö Cs. K. Fő Hercegsége Fejedelmi Vendégeivel egyetemben még az nap, t. i. 20-dikán estve Csabá-

rol vissza tért, és attól fogva folyvást itt vagyon.

* * *

Éppen ma, Sept. 25-dikén kezdődik a' Budai Szüret. Minden tekintetben örzendetes lesz a' vége; mivel alig volt valaha az ide való Hegyre nézve olly jó nyár mint az ideji. Kezdetétől fogva végig folyvást úgy ment az, a' mint a' szőlőnek természete kívánta. Azomban az egész Budai Hégy mentt volt a' jégtől is, úgy hogy azt lehet mondani; hogy az egész Budai Hegyen közönséges az áldás.

* * *

Pest. — Az ide való Kir. Universitásban a' multt Aug. h. 25-és 31-dik napjain volt az Akadémiai Tisztviselőknök Restaurációja az 1815 esztendőre. Rector Magnificusnak választatott: Titt. *Lenhossék Mihály* Ur, Orvosi Tudomány Doctora, a' Physiologiának és felsőbb Anatómiának Rendes Professora's a' t. Decanusokká lettek; még pedig a' Theologiai Facultásnál újjonnan választatott Fő Tiszt: *Dertsik János* Ur, Theologia Doctora, az Arabs, Chaldaei, és Syriai Nyelvek Rendes Professora, és az Esztergami Districtuale Consistoriumnak Assessora. A' többi 3 Facultásoknak a' mult Oskolai esztendőben volt Decanusaik megmaradtak. Nevezetesen a' Juridica Facultásnál Titt. *Sax Mihály János Nep.* ur mind a' két Törvénynek Doctora, a' Politika Tudományoknak, a' Váltó-és Kereskedési Törvénynek Rendes Professora; az Orvosi Facultásnál Titt. *Palkovits András* ur, Orvosi Tudomány Doctora, Budá Sz. K. Városának Első Physicus; a' Philosophica Facultásnál Tiszt. *Krobot János* Ur, Nyitrai Megyebeli Pap, Philosophia Doctora, és a' Felsőbb Nevelés-Tudományának Professora.

* * *

Nagy Károly, September 10-di-

kén. — T. Szathmár Vármegye Tisztjeinek Restauratiója, ezen Tek. Megyének Nagy Méltóságú Fő Ispánnya Hajnásckői és Vécsei Bárá *Vécsey Mihlós* úr ó Excellenciájának, Cs. K. Kamarásnak, Belső Titkos Tanácsosnak, és a' Septemviralis Tábla Assessorának előlülése alatt a' fent írt helyen és napon ekképen ment végre. Első Vice Ispánnak választott Tek. Kis-Dobronyi *Izsák-Sámuel* úr, a' ki eddig második Vice-Ispány volt; másodiknak pedig: az eddig volt Fő Notarius Tek. Ifjú *Geötz Ferentz* úr. Fő Notariusnak Tek. Berentzei *Kováts Sándor* úr. neveztetett ki. Fő Szolga Birákká lettek, nevezetesen a' Krasznaközi Kerületben: Tek. Kovácsvágási *Botka Lajos* úr; a' Nagy Bányai Kerületben Tek. Szirmai *Szirmay Lajos* úr; a' Szamosközi Kerületben Tek. Péch-ujfalusi *Péchy József* úr; a' Nyiriben Tek. Rápolti *Nagy György* úr. Al-Szolga Birákká: Tek. Kürti *Csabay Antal*, — Benedekfalvi *Luby Károly*, — Szeniczai *Gáspár József*, — Komorótzai *Komorótz Lajos*, — N. Váradai *Ajtay Sámuel*, — *Zanathy Ferentz*, — Kis Dobronyi *Isaak Lajos*, — és Berenczei *Kováts László* úrak lettek. Fő Adószedőkké választottak: Tek. *Csomay Pál*, és *Tolnay Imre* úrak. Fő Fiscalisokká nevezettek: Tek. *Szerdahelyi Ferentz*, és *Horváth Antal*, második Fiscalisokká pedig Tek. *Csoknyay László*, és *Császay László* úrak. Első Vice Notariussá Tek. Mendi *Mándy Péter* úr, második Vice Notariussá pedig T. Kölcsei *Kende Zsigmond* úr. Számvevővé: T. *Szentlélek Antal* úr, Laistromozóvá pedig *Fekete Márton* úr.

* * *

S. A. Újhely. — Sept. 1-ső napján egy paraszt asszony *Izsip* nevű faluból az újhelyi vásárra utazott. Kijtszakára meg hál szegény egy kortsmában. Vá-

randós volt ugyan; de még koránt sem gondolta, hogy olly hamar, 's éppen ezen utjában lepué-meg lebetegedése órája. Azomban csak ugyan eljött ez az időpont, és egy 3 fejű, 4 kezű, és 3 lábú leány gyermekét hoz a' világra. Az idétlen született kisded nem volt életben, és a' helybeli Patikáros mint ritkaságot égett borba tette, 's magánál tartja.

* * *

Ipoly Ságrol (T. N. Hont Vármegyében).

Szent Mihály Havának 15-dik napján tartatott köz Gyűlés alatt felolvastatott Fő Méltóságú Csabrághii és Szittnyai Herczeg *Koháry Ferentz* Fő Ispány Urnak, e' Megyéhez bocsátott azon levele, melly által a' Szepesi üres Püspökség Uradalmának Praefectusságára által tétetett Szmracsányi *Szmracsányi Elek*, e' Megye Fő Jegyzőjének helyébe, esztendeit haladó elméleti tehetségeinél — tudományánál — fáradszhatatlan munkaságánál fogva közönségesen szeretett Tek. Kesselőkői *Majthényi Antal* eddig volt. Első Al-Jegyző Úr, neveztetett Fő Jegyzőnek, a' ki is a' számoosan össze gyűlt Tek. Rendektől öröm Vivat kiáltással fogadott — ezen kinevezetésébéli Levélnek felolvasása után tartott Ékes Beszédjében, mind ő Herczegségének — mind a' Tek. Rendeknek — eránta való kegyelmeit és kegyességeit igaz érzékeny haládatossággal megköszönvén, és a' benne helyheztetett bizodalomnak megfelelőéséről szent fogadást tévén, új hivatalába beiktattatott: nyerte pedig Hont Vármegye ezen Fő Tisztben, azon most is élő Királyi Tanácsos Úrnak fiát, a' kiből néhány esztendőnek előtte, örök édes emlékezetben tartott — Első Al-Ispányát tisztelte. Ugyan ezen alkalmatossággal Első Al-Jegyzőnek *Luka Néneyi Luka Ferentz* második Al-Jegyzőnek pedig Nádassi *Tersztyánszki Sándor* Urak neveztettek.

E r d é l y.

Felséges Urunknak és Asszonyunknak Szebenben való mulatások' ideje e' folyó Hónap' 12-dikéig nyúlt. El felejt-hetetlené tették itt magokat ő Felségek azon nyájas szelidséggel, mellyet minden lépéseikben kimutattak, és azzal a' Fejedelmi gondosságokkal, mellynél fogva mindent tulajdon szemekkel látni kívántak. Minden Törvényszékek, Templomok és Oskolák, a' Kaszárna, az Ispotályok, a' nagy Árvák háza, és minden fogházak dítskednek látogatásokkal. Ezen kívül kiírdultak ő Felségek a' szomszéd vidékre is, nevezetesen bejárták *Orlathtot*, a' hol az első Oláh határszéli Regimentnek Stab-Statiója vagyon, megnézték a' Verestoronyi Határszéli passust, minden Kontumatziái Intézetekkel egyetemben, megtekintették *Zoodon* a' gyapjúfonó Fabrikát, és a' *Nagy Disznódi* (Heltau) gyapju szövő Fabrikát. Mindennél nagy sokaság követte ő Felségeket, és a' hol pompák nem tétethettek is, kimutatták a' hiv' jobbágyok Felséges Fejedelmek 's Asszonyok eránt mélységes tiszteletjüket. Szebenbe való mulatások alatt megjelent az Oláh Országi Fejedeleennek Veje, *Ban Arghiropulo* is ő Felségeknek udvarlásokra, és e' folyó hónap' 11-dikén kapott Audientziát, melly alkalmazással Felséges Asszonyunknak némmelly Napkeleti ajándékokkal kedveskedett. Szeben Városa két napokon ki volt egészen világosítva, és a' jobbágyi hívséget ki ábrázoló külömbféle Illuminációkkal diszeskedett; azután pedig számos lámpások oszlatták a' Főutszákon az éjtszakának homályát. Külömben is folyvást gyönyörű napok voltak ő Felségeknek Szebenben való létek' egész ideje alatt, mellyet a' mondottakon kívül még az tesz különösen ezen Városra nézve nevezetessé, hogy ő Felségek minden Könyörgőket meg

hallgattak. E' folyó hónap' 12-dikén reggeli 7 órakor induitak meg *Brassó* felé a' Szebeniek tsak annyiba enyhült szomorú érzéseik között, mivel Sept. 21-dikére ismét vissza szándékoznak térni ő Felségek Szebenbe.

A' leg ujabb tudósítások szerént e' s. hónap 18-dikán már *Brassóban* voltak ő Felségek, a' hol 20-dikig mulatván, Szombathalyán keresztül ismét visszatérnek Szebenbe. Innen Novemb. 1-ső napjára *Grätzbe* volt szándékjuk menni. *Szeben-től* fogva ide így volt kitsinalva az út. Sept. 22-dikén *Szebenből* mennek *Szász Sebesig* (*Mühlenbach*); 23-dikba *Dévára*; 24-dikben itt mulatnak; 25-dikbea *Vajda Hunyadra*; 26-dikban itt mulatnak; 27-dikben *Hátszégre*; 28-és 29-ben *Karansebesre*; 30-dikban *Mehadiára* a' *Herkules Ferdöibe*, a' hol 2-dik Octoberig mulatnak; ezen a' napon ama legközelebbi Török Háborúban *Clairfaitnek* a' Törökök ellen hősi elszánt-sággal való vitézkedéséről nevezetes *Alion* Hegyet, és az ugyan abban a' Háborúban hirre kapott *Veteranumi Barlangot* fogják ő Felségek megnézni, és éjtszakára O-Orsovába menni; Oct. 3-dikán *Mehadiába* ismét vissza térnek, és 4-dikén *Bosovitzba* mennek; 5-dikén *Német Szászkára*; 6-dikán itt maradnak; 7, 8, és 9-dikén *Oravitán*; 10, 's 11-dikén *Versetzen*; 12, 13-dikán *Pantsován*; 14; 15. és 16-dikán *Tittelen*; 17. 18. és 19-dikén *Pétervárán*; 20. és 21-dikén *Semlinben*; 22. és 23-dikán *Mitrovitzon*; 24. és 25-dikén *Vinkovczén*; 26-dikban *Brodon*; 27. és 28-dikán *Uj Gradiskán*; 29-dikén *Bellováron*; 30-dikán *Varasdon*; 31-dikén *Marburgban*; és November 1-ső napján *Grätzben* fognak lenni.

* * *

Kolosváralt Aug. 28-dikán 1817.
Szives örvendezéssel 's Hűségének tiszta

jeleivel fogadá Erdély a' maga Fejedelmét az Austriai Császár 's Magyar Király ö Felségét, a' Felséges Császárnéval egyetemben. A' Nemzetnek azon való igaz örömét hogy ö Felségeknek nemes lelkü személyekhez szerentséje lehetett, közülük itten Hazánkfiaival.

E' hónap 14-dikén dél előtti 10 és fél órakor érkeztek ö Felségek Erdély határához Iluczára; hol ö Felségeket az Ország nevében előre Báró *Josika János* Cs. K. Kamarás, Tartománybeli Fő Biztos, és Kormányszéki Tanácsos Ur fogadta-el. Onnét való útjokon az Erdélyiek-től a' tiszteletnek és hűségnek mindenütt szíves jeleivel köszöntve, a' mult 18-dikán tették ö Felségek Kolosvárt szerentséssé, ide jöveletekkel. Ugy nyilatkoztatta volt ki magát a' Császár ö Felsége az Ország Fő Kormányozójának, hogy nem kíván semmi pompás fényességet, 's ezen kinyilatkoztatásnak parantsolatul vétele mérsékelte a' mostanra falukrol ide begyülekezett Fő Rendeknek és az egész Népek azon örvendező buzgóságát, melly szerint ö Felségekhez hír és tiszta indulatokat, 's megérkezéseken való örömeiket sokkal tündöklőbbben kívánták bizonyítani. A' megérkezés napja dél utánjának 5 órájára volt ö Felségek bejövetele határozva. A' Királyi Fő Kormányszék a' Királyi Törvényes Tábla, 's a' Fő Ispányi Kar Tagjai közül, Kir. Kincstartó, és Status belső Titok Tanács, Gróf *Haller Gábor* Ur ö Excellentiája vezetése alatt 12 számból álló díszes követség küldetett ö Felségek eleibe, a' melly is minnekutánna szép készületű 6 lovas hintókon ide félóránnyira lévő Szamosfalva nevű helységnek túlsó széléig előre elment volna, itt a' kotsiból kiszállván 's gyalog sorba állva ö Felségeket bevárta, 's mély tisztelettel köszöntötte a' Kir. Kormányszék' nevében. A' Tiszteletet ö Felségek szokott kegyességgel fogadták. E' Köve-

tségen kívül ezen Fejedelemségnek legelső Uri Hózáiból ősi magyar öltözetű hat Kavallérok régi díszes nyereg szerszámokkal ékesített szép paripákon mentek ö Felségek eleibe, kik közül négy, a' követség egyik részével a' Császár, kettő pedig a' Követség másik részével a' Császárné hintója előtt lovaglott. A' Városi Tanács a' kapunál várakozott; a' Polgárság a' maga rendes osztályai szerint a' külső város végétől fogva a' Gubernator Ur ö Excellentiája Palotájáig két felől sorban állott, zöld ágokat tartva. Eléggé mutatatta a' sűrű Éljen kiáltás, a' mindennek szemeiből kinéző öröm, hogy egy jó Fejedelem miképpen szerettetik. A' kapunál térdhajtó tisztelettel adta által ö Felségének a' Város Birája a' kulcsokat, hódoló bizonyításául az ö Felsége Fő Hatalmának, egy ezen alkalmatossághoz szabott rövid beszéd mellett. Az Ország Fő Kormányozója a' maga palotájának gráditsa aljánál köszöntötte ö Felségeket, 's oda mint kirendelt szállásra a' több Fő Rendekkel együtt felkísérte. Szép vala észre venni miként tartóztatta ö Felsége, lépéseit, hogy sok érdemekkel előregült Kép-Viselőjét, az ereje felett való sietéstől a' grádicson, megkímélje. A' grádicsok szélein fehérbe öltöztetett kisdudánykák formáltak volt sorokat, virág fonadékokat tartván kezekben, a' grádicsok alja rózsákkal 's egyéb virágokkal kedveskedett. A' jó Királynak ezen szél Országba lett megjelenésén való öröm, 's az a' vigasztaló bizodalom hogy az Európa békességének helyre állítója nagy kiterjedésű Birodalmának több részei között ezen Fejedelemségnek is megvizsgálására nem egyébért vett időt magának, hanem hogy ennek hijánosságait 's bajait közelebbről meglássa, belső boldogságának minden akadályait elhárítsa, mindenütt látszott. Az akkori estére elkészített kivilágosításoknak a' bekövetkezett nagy

m enydörgéssel jött szélveszes eső miatt máskorra kellett maradni.

Augustus' 19-dikén dél előtt 10 óra tájban az Országbeli Császári Királyi Fő Hadi-Vezér Bárá *Kienmayer* Ur ő Excellentiája ment-fel a' Katona-Tiszt Uraktól késértetve ő Felségehez; 11 órakor az Ország Fő Kormányozója Gróf *Bánfy György* Ur ő Excellentiája elébb a' Királyi Kormányshéket mutatta-bé, azután pedig az Erdélyi Státusok Elölülője Státus Belső Titok Tanács Gróf *Kemény Samuel* Ur ő Excellentiája a' Kir. Tábla Tagjait, 's ezeket az Erdélyi Vármegek itt lévő Fő Ispányjai, és a' Székely Székek Fő Tisztjei követték öszveséggel a' Fő Kormányozó Ur ő Excellentiája vezetése alatt. Dél után Fejedelem Asszonyunk engedte-meg ugyan a' megírt rendel maga közönséges megudvaroltatását. A' Férjliak után pedig a' fő rendű Asszonyságok is tisztes nemzeti öltözetben jelentek-meg ő Felségeknél. Ezeket Urunknak és Asszonyunknak egyszeriben mutatták-bé. Az elsőbnek néhai Cs. K. Kamaras Gróf Vass Sámuel Özvegye Gróf Bethlen Rozália Ur-Asszony, Az utolsóbnak pedig Státus belső Titok Tanács, és Udvari első Referendarius Gróf Eszterházy János Ur ő Excellentiája, Gróf Bánfy Ágnes Ur-Asszony. Azzal a' leereszkedő kegyességgel fogadta a' tisztelt Fejedelem a' feljebb említett Rendekezt, melly a' belső Nagysággal szokott együtt járni, elannyira, hogy az Uralkodóban Atyát is lehetett tisztelni. Az Asszonyságokhoz külön külön szóllott ő Felsége, 's vigasztalással töltöte-el, megholt, hivatalt viselt Szolgáinak Özvegyeit, Férjkekről való érzékeny és kegyes megemlékezéssel. Mind maga a' Császár, mind a' Császárné egész nemzeti öltözetben jelentek-meg e' napon 's éreztették minnyájunkkal, hogy ebben is igazán botoslik Nemzetünket, 's megújították szívünkben azt az örömet

hogy tulajdon Királyunk, és Királynéknak van, kiknek oltalma alatt Nemzetünk méltóságát semmi veszedelemtől sem féltethük. Fejedelem Asszonyunknak egész mi-voltából jóság, mindenekhez leereszkedő kegyesség, nagy sorsát nem illetlenítő, sőt annál nagyobbra emelő alázatos kelemesség tündöklött; ezek által annyi sziveket hódoltatott a' jelenlévők közt a' hányan látták. Örök megjegyzést érdemel egy mondása, 's mind nekünk Magyaroknak, mind akár melly más törvényes Nemzetnek például szolgálhat, midőn egyikhez a' bémutatott Uri Asszonyok közül szóllott volna, 's ez a' felelettel késnék, mondván a' bémutató Gróf Eszterháziné, hogy talán a' német nyelvbéli gyakorlatlanság miatt felel későbbben, egy más, mingyárt mellette lévő Grófné helyette felszóllalt, 's azt mondá: Szegényünknek tartanók Fejedelmünk nyelvét nem tudni; erre ezt felelé ő Felsége bölts tsendességgel: „Sőt inkább más nyelvet nem tudni éppen nem szegény, a' maga Nemzetét jól tudni kötelesség.“ Ez a' mondás századok múlva is tündökleni fog a' Historiákban, 's most előre lezkéül szolgálhat nálunk mind azoknak, a' kik eredetükről megfejeltek, annyira megvetik a' magyar nyelvet; hogy gyermekeikre nézve annak tudását szükségte-lennek képzelik. A' Felséges Császárné maga a' legigazságosabb intést adja a' Nemzetnek. Ugyan azon bémutatás alkalmatosságával, midőn Gróf Eszterháziné egy nagy rendű, 's már időtöltött Grófnét mutatna-bé, megmondván hogy ki és kiné, ezt ragasztotta szavaihoz: Ez egy igen nagy jóltévő, sok szegényeknek és árváknak Anyja, de a' német nyelvet nem tudja annyira, hogy azon Felséged-hez szóllani hátorkodjék; — ezt feleli a' nagy lelkű Királyné: „Semmi sem, azért mi még is értjük egymást.“ Érzékenyen járhat keresztül minden nemes sziveket ezen szép lelket mutató kifejezés.

Aug. 20-dikán Sz. István első Magyar Király Innepe következtén, a' nagy sokaság közé, melly ezen a' nemzeti innepen a' Piaczi nagy megye Templomot 'Sigmund Császár és Magyar Király emlékezetes építményét egészen eltöltötte, magok ő Felségek is megjelentek, még pedig a' dicsőültt első István Királynymodokossa ismét azon Magyar öltözetben, mellyben a' bémutatásokat is elfogadta, a' maga Huszár Ezeredjének Ezeredesi forma ruhájában. A' Templom ajtajánál a' Város' Tanátsa a' jelen lévő Fő Rendek utszát formálván, a' Tisztelt Püspök *Rudnai Sándor* Ur ő Excellentiája az Isteni szolgálatra felöltözött Papsággal eleibe jött ő Felségeknek, 's templomba vezetete, hova szokott Udvari pompával kísértettek-bé. Mingyárt ő Felsegek előtt a' Cs. K. Kamarás Urak, és Status Tanátsosok mentek páronként. Ő Felségek el foglalták a' számokra készített pompás menyézetet. Ő Felségek jobbára Cs. K. Kamarás Gróf *Wrba* Ur ő Excellentiája, Fő Hadi segédje *Kutschera* Feldmarschallieutenant; Császárné ő Felsége Fő Udvari Mestere Gróf *Wurmbrand*, 's Fő Udvari Mesternéje Gróf *Lazanskyné*, 's Udvari Dáma Grófné *Hoheneck* ültek; Ezekkel szemben a' Szakszoniai Udvartól lévő Követ Gróf *Bombelle*; Status Tanátsos, és Udvari Orvos Báró *Stift*, és Status valóságos Tanátsos *Bedekovich* Urak. Az első székekben a' Cs. K. Kamarás és Status Tanátsos Urak voltak. A' Misc áldozatot maga a' nevezett Püspök Ur tartotta, 's ennek bévégzése után ő Felségek ugyan a' Papságtól és az említett Fő Rendektől a' Templom ajtajáig kísértetvén, 's hintójokba felülvén szállásokra mentek. Sok magas és édes emlékezeteket ébresztett-fel ez a' nevezetes nap, és az ő Felségek megjelenése ezen inneplésen. Mint valamely sűrű ködből fejlődött-ki a' szívekben Nemzetünk régi Nagyságának emlékézete; midőn Monár-

chiánk alkotójának Örökösét itt Erdélyben, hol még ez a' szerentsénk nem volt és egy régi Magyar Király által épített Templomban ezt a' Nemzeti innepünket mint egy a' ditső András Király Decretumának első tikkelye szerént Magyar öltözetben és a' Királynéval együtt meginnepelni láttuk. Nagy benyomást tett ez minden Hazafiak szivein, 's minden foházkodások a' templomi áhítatosság alatt ő Felségek szerentsés életéért emelkedtek.

A' dél utánt a' Császárné ő Felsége a' keresztyéni könyörületesség' gyakorlására fordította. Néhány fő nemes Ifjak állítottak volt fel itten a' mult télen a' ditséretes emlékezetű néhai Gróf *Teleky József* példájára egy intézetet, mellyben az éhségtől elnyomatottak számára Rumford levest főzettek, 's nevezetesen azokat táplálták egész mostanig, kik a' Falukrol ide benyomorogtak. Hasonlóan tett a' Város is azután a' maga szegényeivel. Ő Felségek ide érkezések előtt, a' Város mind a' két Osztálybeli szegényeket külön helyre szállította volt, 's ottan táplálta. A' Császárné ő Felsége ezt megértvén, maga őket meglátogatta, a' szegények számára másnap 6000 Rf.tokat kiosztatott, 's fő Udvari Mesterének parantsolt, hogy azon ruházatot, mellyet ő Felsége azoknak mingyárt készített, jelenlétében adassa-fel, a' mi a' szerént véghez is ment.

Estve ő Felségek' szállása ablakainak arányában több Muzsikuskok néhány muzsika-kedvellőkkel együtt azon Nemzeti Magyar Symphoniát, melly ő Felsége koronázása' inneplésére készített, játszották-el. 'S ezen kívül most a' Gróf Nugent Ezeredjében egykor Kapellmester *Wendt* hautboin az innep diszéhez alkalmaztatott variatiokat fűtt több muzsika szerek' kísérésével; ezt követte *Haydn* ismeretes nép énekének (*Gott erhalte Franz den Ersten*) először magyarul, az-

után németül előnevelése, 's közben közben több Eljen kiáltások, melyeket ő Felségek, az áltánra kijöven, magok köszöntésével viszontaglottak. Ezen énekeket magyarra Gróf Csáky József Ur fordította. Az alatt az egész Város kivilágosított; a' hol több felyülírásokon ismét lehetett látni az ő Felségek iránt méltán érzett tiszteletet. Hosszas volna itt mind azon kivilágosításokat leírni, mellyek több Uraságok által tételtek. Vagyon-e a' Királynak nagyobb kintse alattvalói' sziveinél?

Aug. 21-én a' Császár ő Felsége reggeli 6 órakor gyalog megindult, 's meglátogatta Püspök *Rudnay* Ur ő Excellen-tziájától vezetettve, a' Kir. Lyceumot, Convictust, Seminariumot, a' Kormány-szék Cancellariáját, a' Levéltárt. — A' Császárné ő Felsége pedig az Ispotály és Szegények házát nézte-meg ez napon.

Aug. 22-dikén a' Fejedelem ő Felsége reggeli 10 órakor a' Királyi Kormány-szék ülésében jelent-meg Nemzeti magyar öltözetben, 's ott maradván délutáni 2 óráig a' maga Elölülése alatt referáltattott, a' közönséges Igazgatás' különböző ágait vivő mindenik Referensel. Egyéb-kor a' Királyi Kormány-széknél 1791-dik-beli Törvény tzikelye serént minden magyarúl foly, most ő Felsége kedvéért a' deák nyelv vétetett elé, melly a' magyar-nak a' magáé után való törvényes nyelve. Ezen idő alatt a' Császárné ő Felsége az ide való Csillag néző tornyot, a' Lyceum Bibliothekáját, az ásványok gyűjteményét különös figyelemmel megvizsgálta. Dél-után a' Fejedelemnél audientzia volt. A' Császárné ő Felsége pedig elébb az Unitarium templomot járta-meg, azután a' Gróf *Haller Jánosné* köz sétálásra mindég nyitva álló kertjében volt.

Aug. 23-dikén reggel szeretett Fejedelmünk a' Város házánál járt, Kormány-széki Tanátos *Csedő* Ur-tól vezetettve, innen a' Várnégye Házához ment, 's a'

Reformatum Collegiumban, hol ő Felsége azon szép Irásokkal, mellyeket Rajzolás Prof. *Nagy Sámuel* vezetése alatt néhány Deákok tettek, nagyon meg volt elégedve; hommét a' Collegium Vice Curatorától Kormány-széki Titoknok *Inczé-di László* Ur-tól ő Felsége kívánsága szerént a' Reformatum Templomba, 's a' könyvnyomtató műhelybe vezetett. Mint egy a' Hazafiui virtusokat betsülő Király úgy emlékezett a' Refor. Templomban a' néhai Koronaörző Gróf *Teleky Józsefről*, 's ennek fiáról, a' nagy reményeket támasztott, 's már is érdemes (a' mint ő Felsége maga szóllott) Gróf *Teleky Józsefről*, kinek kora halála sajná-lását jó Királyunk kijelentette.

Aug. 24-dikén megnézte ő Felsége a' Város és Szamos halpartja közt fel-emelkedő Fellegvárt, holott katonai őri-zet vagyon, 's dél után audientziát adott.

Aug. 25-dikén valamint más napokon volt egyéb dolgozásai, úgy az ezen napiak után is: ő Felsége a' Császár meg vizsgálta a' katonai Ispotályt a' K. Lyceumhoz tartozó Muzeum physicumot, 's az Unitarium Collegiumot.

Aug. 26-dikén délutáni egy órakor a' Császárné ő Felsége kívánván még egyszer az Uri Asszony-ságokat látni, tölek elbűtsuzott. — Ezen nap estéjén, 's mint az elébbieneken a' Hertzeg *Csartorinzky* Gyalog-Ezeredjének bandája musikált ő Felségek szállása ablaka alatt. Aug. 27-dikén reggeli 6 órakor innen Torda felé indultak ő Felségek, minden nagy méltóságú kísérőjikkel. A' városból kiindulás ugyan azon fennirtt tisztelet tétellel ment véghez de már elmeneteleken megszó-morodott tekintetű polgárok sorain. Ő Felségeket több Kavallérok, 's Kolosvármegye részéről több Uri renden lévő Ifjak kísérték lóháton. Mindeneknek kívánságai abban egyeztek-meg, hogy ő Felségek ezen útjokat szerentsésen folytassák.